

Foto: Ida Svedlund

Bomullsbönder i södra Indien satsar på Fairtrade

En rapport skriven av:
Ida Ahlberg, Isabell Hedling,
Anders Hjort, Ida Svedlund
Kursen Rättvis handel, 2010-2011

**RÖDA KORSETS
FOLKHÖGSKOLA
STOCKHOLM** RödaKorset

INLEDNING & FRÅGESTÄLLNINGAR

Indien är en av världens största producenter av bomull och grödan är levebrödet för tusentals bönder. De senaste åren har dock rapporter om självmord bland skuldyngda bomullsbönder duggat tätt. En av orsakerna till att många har det tufft beror på det ostadiga världsmarknadspriset på bomull. Detta beror bland annat på de subventioner som framför allt USA använder sig av, men även EU och Kina. Det låga priset på bomull som dessa subventioner för med sig har direkt förödande konsekvenser för bönder i exempelvis Indien, eftersom dessa inte kan konkurrera med den subventionerade bomullen. Detta står att läsa om i Gunilla Anders bok "Bomull – en solig historia".

Ett initiativ för att skapa ökad trygghet för bönder är Fairtrade. Än så länge är dock produktionen av Fairtrade-certifierad bomull liten och för att nå fler bönder driver Fairtrade pilotprojekt i Indien och Pakistan. Dessa kallas kontraktproduktion (contract production). Den här rapporten handlar om ett av de pilotprojekt som utvecklats lovande: Agrocel Pure & Fair Cotton Growers Association i den indiska delstaten Tamil Nadu.

Frågeställningar:

- Hur odlas Fairtrade-märkt bomull i Tamil Nadu?
- Hur skiljer sig verkligheten för en Fairtrade-ansluten bonde i Tamil Nadu i förhållande till en bonde som säljer sin bomull på den konventionella marknaden?

GENOMFÖRANDE

Studien ägde rum 10-14 januari 2011 inom en tremilsradie kring järnvägsknuten Jolarpet. Dokumentation skedde i form av anteckningar, ljudupptagningar, fotografering samt filminspelning. Vid intervjuerna använde vi oss av frågor som diskuterats innan resan samt Fairtrades frågebatteri för producentbesök.

Sammanlagt träffade vi ett tjugotal bönder, såväl Fairtrade-anlutna som konventionella, enligt ett schema som företaget Agrocelns representant K. Sainathan lagt upp. Utöver Agrocelns planering bad vi specifikt om att få träffa en kvinnlig bonde samt bomullsplockare ute på fälten.

VAD ÄR KONTRAKTSPRODUKTION?

Fairtrades pilotprojekt "kontraktproduktion" innebär att ett företag, i det här fallet Agrocel, betalar certifieringsavgiften till Fairtrade. Företaget tar därmed ansvar för att Fairtrades certifieringsregler följs. Bönderna betalar alltså inget själva för att få sälja sin bomull som Fairtrade-märkt.

Anledningen till att Fairtrade satsar på kontraktproduktion är för att nå bönder som inte är organiserade, vilket är en förutsättning för FLO:s två huvudsakliga organiseringsformer (kooperativ eller anställd arbetskraft). Med tiden är tanken att bönderna som ingår i pilotprojektet ska bilda egna organisationer och bli småproducenter i kooperativ.

FAIRTRADE-MÄRKT BOMULL

Fairtrade certifierar i huvudsak råvaror, som kaffe och te, och 2004 introducerade Fairtrade minimipriser för bomull. Året därpå blev Fairtrade-certifierad bomull tillgänglig på den svenska marknaden. Märkning av bomull är dock mer problematisk än andra råvaror eftersom bomullen inte saluförs direkt, utan ofta är

en del av en någon form av textilprodukt. Produkter som innehåller Fairtrade-bomull märks därför med en särskild logga där det står "Fairtrade-certified cotton". Att klädesplagg eller andra textilier inte kan Fairtrade-märkas i sin helhet beror på att Fairtrade inte certifierar fabriker eller de olika processer bomullen går igenom innan den blir ett färdigt plagg.

AGROCEL INDUSTRIES LTD

Agrocel är ett kommersiellt företag som ingår i Excel-gruppen. Företaget är uppdelat i två divisioner - tillverkning av kemikalier samt tjänster för jordbruket. Lantbruksdivisionen samarbetar en hel del med Traidcraft i Storbritannien och har i flera fall varit pionjärer när det gäller att börja odla Fairtrade-produkter, bland annat bomull, ris och russin.

När det gäller bomull har Agrocel olika Fairtrade-projekt i Gujarat, Orissa, Tamil Nadu, Andhra Pradesh och Karnataka. Projekten har vuxit snabbt, från 125 bönder år 2003 till nära 8000 bönder 2010 (från 850 acres till 80 000 under samma period). Agrocel stod våren 2011 bakom sju grupper av Fairtrade-odlare i olika indiska delstater. Av dessa är Agrocel Pure & Fair Cotton Growers Association den grupp som gjort bäst ifrån sig. Orsaken är böndernas relativt höga utbildningsnivå vilket delvis kan förklaras med att Tamil Nadu är en relativt välskött delstat med politisk stabilitet.

Några av bönderna som är med i bonderådet Producers executive body.

Foto: Ida Svedlund

AGROCEL PURE & FAIR COTTON GROWERS ASSOCIATION

Agrocel Pure & Fair Cotton Growers Association etablerades 2009 och har producerat Fairtrade-certifierad bomull åt Agrocel sedan dess. Vid vårt besök bestod kooperativet av 400 bönder, varav 32 var kvinnor. Totalt var bönder från elva olika byar anslutna. Böndernas talan förs fram av Producers executive body, PEB. Detta bonderåd bestod av 25 personer, varav elva var så kallade "village leaders", dessa utbildas av Agrocel och de är sammankallande till möten i respektive by. Det ligger även på byledarens roll att utbilda och fortbilda bönderna i hans/hennes by med stöd av bonderådet och Agrocel.

SJÄLVMORDSVÅG BLAND INDISKA BÖNDER

Det indiska jordbruket befinner sig i kris, enligt den i Indien välkände journalisten P Sainath, redaktör för jordbruksfrågor på tidningen The Hindu. Många bönder ger upp och flyttar in till städerna och enligt vissa rapporter har cirka 200 000 indiska bönder de senaste tio åren tagit sina liv. De flesta genom att dricka bekämpningsmedel vilket leder till en utdragen och plågsam död. Det finns dock ingen tillförlitlig statistik kring självmorden tillgänglig.

P Sainath har jämfört folkräkningarna 1991 och 2001 och menar att närmare åtta miljoner bönder lämnat jordbruket, som dock fortfarande sysselsätter större delen av Indiens 600 miljoner fattiga. Värst uppges situationen vara i de ”fem stora” jordbruksstaterna: Maharashtra, Andhra Pradesh, Karnataka, Madhya Pradesh och Chhattisgarh. Dessa kallas Indiens bomullsbalte där den svarta jorden ger goda förutsättningar för odling av ”det vita guldet”. Krisen, anser P. Sainath, är ett resultat av den ekonomiska liberaliseringen och jordbrukets allt större kommersialisering i just dessa stater. Detta kommunicerar han bland annat i ”Blame Cash Crop Commercialization, Indias Farm Suicides: a 12 Year Saga i Counterpunch”.

MÖJLIGA ORSAKER TILL JORDBRUKSKRISEN

Den indiska forskaren och aktivisten Vandana Shiva instämmer med P. Sainath och hon anser att varje självmord kan kopplas till Monsanto, det transnationella företaget som säljer utsäde och bekämpningsmedel till bönder över hela världen.

På nätet finns en rad artiklar som tar upp möjliga orsaker till jordbrukskrisen, exempelvis ger tidningen The Independent följande möjliga orsaker i artikeln ”Suicide of farmer poet highlights the poverty trap in India” av A. Buncombe och J. Hardikar:

- Sjunkande världsmarknadspriser på grödor som till exempel bomull, som idag bara betalas med en tolfedel av priset för 30 år sedan (1997 avskaffade Indiens regering subventionerna till bomullsodling).
- Väderproblem med omväxlande torka och regn, en alltmer oberäknelig monsun (vetenskapsmän diskuterar om störningarna kan kopplas till den globala uppvärmningen).
- Liberalisering av jordbruket med massiv marknadsföring av nya bekämpningsmedel och genmodifierade grödor.

Löften om effektiva bekämpningsmedel och genmodifierade grödor har lett till att många bönder enbart satsar på en cash crop, avsalugröda, och tar lån för att kunna göra detta. När sedan skörden slår fel blir bonden ruinerad och socialt stigmatiserad och vissa väljer att ta sitt liv.

Under vårt besök i Indien talade vi med två jordbruksexperten; K. Sainathan på Agrocel och Fairtrade-konsulten Ram Bhat. Båda tenderade att lägga ansvaret för självmorden på bönderna själva som de anser satsar allt för mycket på enstaka grödor istället för att sprida riskerna. De menade också att det inte är de minsta bönderna som drabbas utan de mellanstora, de som brukar mellan fem och tio hektar jord.

Krisen leder till att matpriserna stiger kraftigt. Indiska tidningar rapporterade under vårt besök om en inflation på 16-18 procent på matvaror vilket försvårar de fattigas situation.

MÖTE MED FAIRTRADE-BÖNDER

Under vårt besök träffade vi ett tiotal Fairtrade-bönder. Samtliga äger sin egen mark, i snitt två hektar (five acres) per bonde. Arbetet med bomullen är småskaligt och sker för hand. Exempel på

arbetsuppgifter är bearbetning av jorden, sådd, rensning av ogräs, trimning av bomullsplantorna, gödsling, plockning av bomull, transport till vägning och kvalitetskontroll. Än så länge odlar ingen av bönderna ekologisk bomull, men många siktar på att kunna göra det i framtiden.

Under plockningsperioderna hyr bönderna in tillfällig arbetskraft för att hinna med att skörda bomullen. Dessa får en lön på cirka hundra indiska rupier om dagen, cirka 16 kronor. Den tillfälliga arbetskraften ska omfattas av FLO:s kriterier och ILO:s konventioner.

FLO fastställer det pris som bönderna får för bomullen. Det låg i mars 2011 på 53 indiska rupier per kilo vilket motsvarar 8,19 svenska kronor.

E. KUMAR - FAIRTRADE-BONDE

E. Kumar är direktör i Agrocel Pure & Fair och byledare i Vijilapuram. Han har odlat bomull sedan 1990 och han har varit ansluten till Fairtrade-projektet sedan 2009. Det bästa med projektet tycker han är att han känner sig trygg med att veta att han kommer att få sin skörd såld till ett schysst pris. Han uppskattar även premiesystemet, det har gett honom nya redskap till jordbruket och framöver så kommer premiepengarna investeras i en ny vattenpump i hans by.

Många i E. Kumars by var skeptiska när Agrocel 2009 ville att de skulle ansluta sig till Fairtrade. Bönderna förstod inte riktigt vad det var och vad det innebar.

”Agrocel ordnade några informationsmöten för att värva bönder och inledde samarbete med 36 bönder. De som inte gick med ångrar sig nu i efterhand när de sett vad samarbetet inneburit för de som anslutit sig.”

E. Kumar tror på jordbruket som sysselsättning.

”Andra yrken kan komma och gå, men det behövs alltid bönder”, säger han.

E. Kumar, i rød keps, tillsammans med sin familj framför boningshuset.

Foto: Ida Svedlund

SUCHILA POOVANDRAN - FAIRTRADE-BONDE

En av Fairtrade-bönderna vi träffade var Suchila Poovendran (se bild på första sidan). Hon äger sin gård och jord tillsammans med sin make. De odlar i huvudsak bomull, men även andra grödor.

”Vi fick upp ögonen för Fairtrade när vi gick på ett lokalt informationsmöte som företaget Agrocel höll i. Det var cirka tre år sedan och vi är glada att vi gick med. Fördelen med Fairtrade är framför allt den utbildning vi fått. Vi har lyckats öka antalet kilo bomull vi får ut på våra fält”, berättar hon genom en tolk när vi besöker hennes gård.

”Men, Fairtrade-projektet har även inneburit att vi måste lägga ner mer arbete och omsorg på vår odling. Till exempel kan vi inte använda de kemikalier vi tidigare använt mot ogräs. Nu får vi rensa mer för hand.”

Suchila Poovendran är cirka fyrtio år och mor till tre barn. Sedan hon var liten har hon hjälpt till med olika jordbrukssysslor. Hennes lott i familjen är nu att utföra de uppgifter som traditionellt åligger kvinnan.

”Jag planterar bomullsfrön, rensar ogräs, trimmar plantorna och plockar bomullen. Dessutom sköter jag hushållssysslor och djuren.”

Suchila Poovendran hoppas att hennes barn får så pass god utbildning att de inte behöver jobba med jordbruk i framtiden.

En vanlig dag för Suchila

05.00 Hushållsarbete

08.00 Jordbrukssysslor

13.00 Lunch

14.00 Jordbrukssysslor

18.00 Lagar kvällsmat – familjen äter vegetariskt alla dagar utom söndagar då de äter kyckling.

22.00 Sovdags

FAIRTRADE-BÖNDERNAS SITUATION

Vi är positivt överraskad av Fairtrade-böndernas levnadsstandard. Husen de bor i var rejäla och de såg ut att klara såväl regnoväder som vind som stark sol. De hus vi besökte hade ofta fler än två rum, oftast med eldstad samt dass utanför. De vi pratade med uppgav att de har tillgång till el under största delen av dygnet.

Eftersom det är Agrocel som betalar premien till Fairtrade så innebär inte omställningen till att odla Fairtrade någon finansiell risk för bönderna. Omställningen har dock inneburit vissa förändringar vad gäller arbetssätt, exempelvis ogräsbekämpning.

Bönderna vi pratade med uppgav att det viktigast skälet till att de anslutit sig till Fairtrade-projektet var det utlovade minimipriset för bomullen. De uppskattade även den utbildning och nya kunskap vad gäller jordbruk som de får ta del av, samt den gemenskap som organisationen erbjuder.

Bönderna uppger att de känner sig stärkta av att tillhöra en grupp och att de känner ökad trygghet. Många berättar att de tycker att det är en styrka att tillhöra en grupp när det förhandlas om exempelvis transporter.

PREMIESYSTEMET

Jämfört med exempelvis kaffeproducenter i Latinamerika har bomullsodlarna i Tamil Nadu än så länge haft lite nytta av premiesystemet, de har fått cirka 5000 euro i premie i jämförelse med genomsnittet på 50 000, enligt FLO:s liaison officer G. Raju. Att premien inte blivit större är en följd av att Agrocel lagrar den största delen av bomullen i väntan på ökad efterfrågan. Men trots att det är en blygsam premie som delats ut är bönderna vi pratar med positiva till premiesystemet. Premiengarna har hittills kommit bönderna till gagn genom att de fått nya redskap till lantbruket,

en elektronisk väg för att väga den skördade bomullen, de har investerat i en dator, en digitalkamera samt att de gjort studiebesök.

Hur premiepengarna ska användas beslutas genom en demokratisk process, enligt L. Anandan, ordförande i Agrocel Pure & Fair:

”Varje by som är med i projektet tar fram tre förslag för hur de vill använda premiepengarna. Producers executive body tar emot samtliga förslag och så sker en omröstning mellan de olika förslagen. Det förslag som får flest röster vinner. Framöver har vi beslutat att använda premiepengarna till att ordna dricksvatten till skolan, köpa gödsel, teckna sjuk- och livförsäkringar för både bönderna och deras fruar.”

MÖTE MED KONVENTIONELLA BÖNDER

Vi träffade tre bönder med erfarenhet av bomullsodling som inte deltar i Fairtrades projekt: C. Appu, V. Vadivelon samt M. Mani. I dagsläget är det enbart M. Mani som odlar bomull, och han var den enda som tidigare hört talas om Fairtrade.

M. Mani, 45, bor i byn Vijilapuren och han har odlat bomull i sex år. Han har flera barn, bland annat en son som studerar till ingenjör. Just nu odlar M. Mani enbart bomull eftersom det är mest lönsamt. Inkomsten från jordbruket räcker dock inte utan M. Mani jobbar dessutom i ett stenbrott. När vi träffar honom kan han inte jobba med varken jordbruk eller i stenbrottet eftersom han skadat fingret i gruvan. Han får ingen ersättning för detta.

Fairtrade intresserar M. Mani av flera anledningar: att han skulle kunna få ta del av utvecklingen inom jordbruket, att han får vara med på möten och dela en gemenskap, att han skulle kunna få ett bra pris för sin bomull samt att han inte skulle behöva transportera sin bomull själv. M. Mani tror att Fairtrade-bönderna får ett bättre pris för sin bomull än vad han får.

”Som det ser ut nu så bestämmer 'mellanhänderna' priset på min bomull, och jag upplever inte att det går att förhandla om priset. Det skulle vara enklare att förhandla i grupp. Och att kunna se marknadspriset på internet”, säger han.

Om det var möjligt skulle M. Mani gärna bli en del av Fairtrades pilotprojekt. Agrocelns representant K. Sainathan samt Agrocel Pure & Fair:s ordförande L. Anandan berättar att de ofta får förfrågningar av bönder som vill ansluta sig till projektet, men att de vid tiden för vårt besök var tvungna att tacka nej. Dels på grund av den dåliga efterfrågan på bomull, dels för att det krävs mycket tid och resurser till utbildning av bönderna vad gäller Fairtrade. Projektet måste bära sig bättre innan fler bönder blir aktuella.

C. Appu i byn Valli Pattu berättar att han odlat bomull tidigare, men när han fick skörden förstörd på grund av regn tvingades han satsa på andra grödor som är lättare att sköta. Han är gammal och får ingen hjälp med att bruka sin jord, barnen har flyttat till Chennai för att jobba med annat. Förutom att odla vallar han sina getter.

V. Vadivelon bor tillsammans med familjen i byn Villipattu. Han berättar att han nyligen jobbat två år i Singapore, sedan tog arbetstillståndet slut. Han åkte då tillbaka till sin mark och till sin familj. Under tiden som han var borta odlade inte familjen bomull eftersom det är svårt att sköta. Istället odlar de just nu ett fält med ris samt två fält med genmodifierade bananer. Han använder bekämpningsmedel och kan se tydliga tecken på att detta påverkar jorden och vattnet negativt. Även familjen märker av bekämpningsmedlen då de känner sig hängiga.

V. Vadivelon.

Foto: Ida Svedlund

V. Vadivelon har inte hört om Fairtrade tidigare, men han tycker att det låter som ett bra initiativ, framför allt att veta priset på bomullen. V. Vadivelon berättar att han aldrig visste hur mycket han skulle få betalt för den bomull han odlat, utan han fick ta det pris han fick, eftersom det var för mödosamt att transportera tillbaka bomullen i väntan på bättre pris.

FLO:s liaison officer G. Raju och Agrocels representant K. Sainathan har ett nära samarbete.

Foto: Ida Svedlund

SKILLNADER MELLAN FAIRTRADE OCH KONVENTIONELL ODLING

Hur skiljer sig verkligheten mellan bönderna i Tamil Nadu som är med i Fairtrades pilotprojekt i jämförelse med bönder som säljer sin bomull på den konventionella marknaden? Efter våra intervjuer kan vi lyfta fram en rad skillnader:

- Fairtrade-bönderna vet vilket pris de kommer att få för sin bomull och de vi pratade med uppskattade detta. Bönderna visste att de skulle få ett jämförelsevis bra pris för sin bomull. De uppskattade att de tack vare projektet fick hjälp att transportera sin bomull när den skulle säljas. De konventionella bönderna kände sig utelämnade till uppköpare vad gäller prissättning, och transporten av bomullen var ett problem för deras del.
- Fairtrade-bönderna kände en styrka i att tillhöra en grupp, ett kollektiv. Flera uttryckte att de kände sammanhållning och att de nu lättare kunde få hjälp. De konventionella bönderna upplevde vi stod ensamma med sina beslut och sitt jordbruk, och att de var mer utelämnade till det ostadiga världsmarknadspriset.
- De Fairtrade-bönder vi talade med tycker att premiesystemet är bra, att det gynnar såväl Fairtrade-bonden som hans/hennes närområde. De konventionella bönderna har ingen möjlighet att bidra på samma sätt till utvecklingen för deras ort/by.
- De tre konventionella bönderna vi träffade hade, utöver lantbruket, även andra jobb för att säkra sin inkomst. Extrajobb verkade inte lika vanligt bland Fairtrade-bönderna.

TUFF MARKNAD OCH EXPORTSTOPP

Efterfrågan på Fairtrade-certifierad bomull var vid vårt besök inte särskilt stor, enligt Agrocel's representant K. Sainathan. Gruppen gjorde ett besök på ett lager där Agrocel förvarar bomull från tidigare skördar som företaget hoppas kunna sälja när efterfrågan på Fairtrade-bomull ökar. Agrocel säljer idag ingen bomull direkt till den svenska marknaden. Det land som efterfrågar Fairtrade-bomull i störst utsträckning är Storbritannien.

Problemet, enligt G. Raju, är framför allt att den Fairtrade-märkta bomullen är dyrare för företagen, och därmed konsumenterna. Han berättar att några stora varuhuskedjor i Storbritannien för ett par år sedan deklarerade att alla deras kläder skulle innehålla certifierad bomull. Men, eftersom produktionskedjan är lång och komplicerad (rensning, spinning, färgning, vävning, sömnad, applikation med mera) så vill varje mellanhand göra en egen vinst. Det gjorde att slutprodukten till konsument blev 20-30 procent dyrare än med konventionell bomull. Och det ville konsumenterna inte betala. Därmed slutade Marks & Spencer's, Sainsbury's och andra stora beställare att efterfråga Fairtrade-bomull.

Under 2010 satte Indien upp ett exportstopp för bomull för att kunna möta behovet på landets egen marknad. Enligt K. Sainathan påverkade exportstoppet inte bönderna direkt, eftersom de fick betalt för sin bomull av Agrocel ändå. Inte heller Fairtrades liaison officer G. Raju kunde se några direkta konsekvenser för Fairtrade-bönderna i Tamil Nadu.

ETT RÄTTVIST PROJEKT?

Gruppen bedömer att Agrocel Pure & Fair såväl som Agrocel följer FLO:s kriterier för rättvis handel. Vi fick ta del av dokumentation från möten och inköp för premiepengar, samt kritik och feedback som inkommit från FLO-Cert. Kritiken handlade framför allt om brister i kommunikation vad gäller vilken person som ansvarar för vad. Agrocel Pure & Fair, liksom Agrocel, verkar ha ett gott samarbete med FLO:s liaison officer G. Raju (intervjun med honom finns även som en separat rapport).

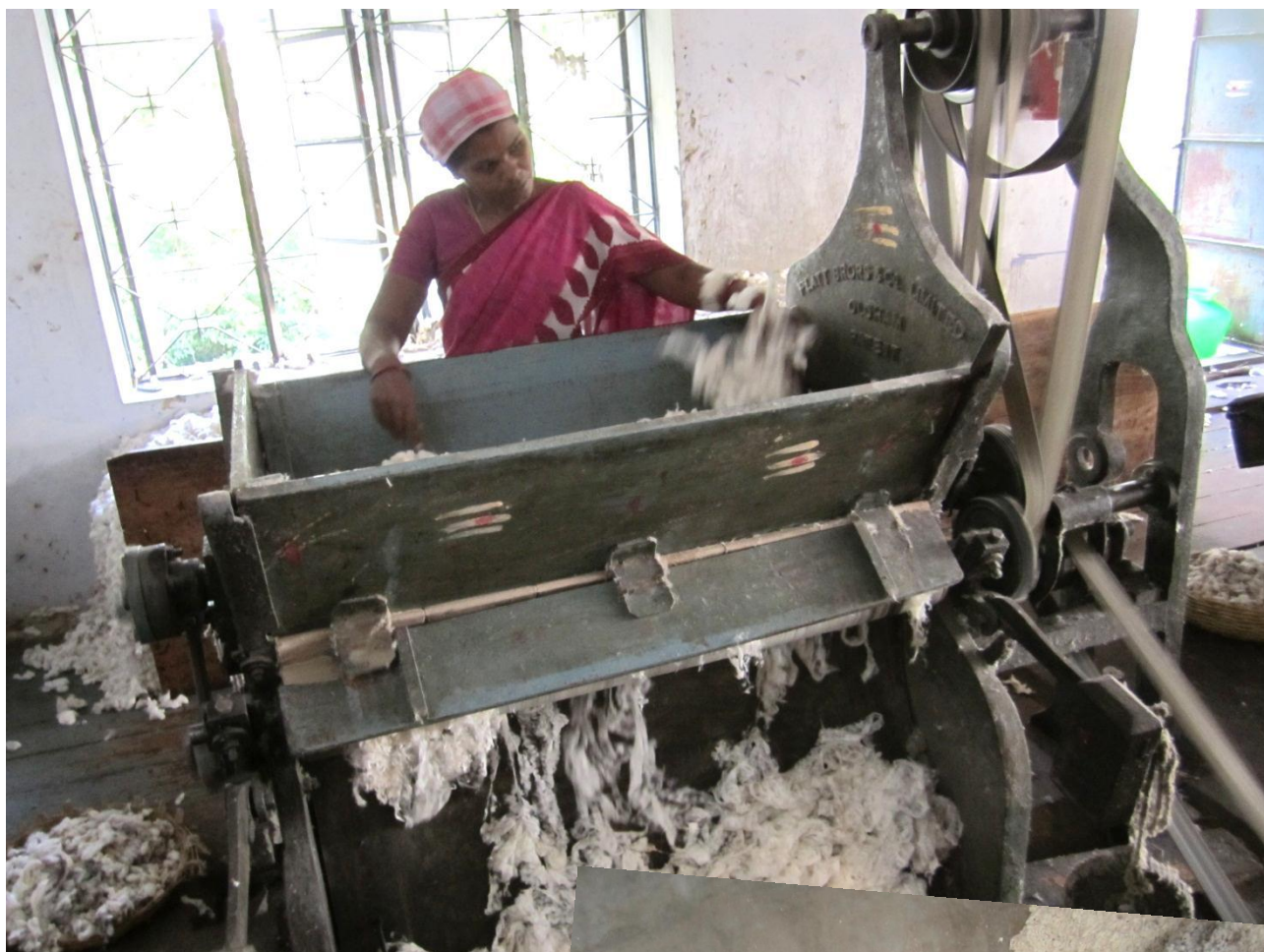
Isabell Hedling intervjuar bomullsplockare.

Foto: Ida Svedlund

För att få vara med i projektet har varje bonde genomgått fyra utbildningstillfällen vilka avslutats med en examen i Fairtrade-kunskap. Bonden får sedan en egen "dagbok/pass" där olika aktiviteter dokumenteras. I dagboken finns även viktig information, exempelvis vilka bekämpningsmedel som är tillåtna.

TVEKSAMMA ARBETSFÖRHÅLLANDEN VID RENSNING

Gruppen ställer sig frågande till arbetsmiljön i den fabrik där Fairtrade-bomullen rensas. Fabriken heter Oothangarai agricultural producer cooperative marketing society ltd och har godkänts för bomullshantering åt Fairtrade av ETI, Ethical Trading Initiative. Att en fabrik godkänts av ETI ska innebära att arbetsmiljön är god och att diskriminering inte får förekomma, att ILO:s standarder ska efterföljas. Vi anser att de kvinnliga arbetarna är lönemässigt diskriminerade och att samtliga anställda saknar såväl andningsskydd som hörselskydd och jobbar i en mycket dammig och bullrig miljö.

Personalen på Oothangarai-fabriken jobbade utan skyddsutrustning i en dammig och bullrig miljö. Foto: Ida Svedlund

PROBLEM FOR FRAMTIDEN

Den klena efterfrågan på Fairtrade-bomull är ett av de största framtida problemen för Agrocel Pure & Fair. Frågan är hur länge Agrocel kommer att köpa bomull från bönderna om företaget i sin tur inte kan sälja bomullen vidare. K. Sainathan kan inte svara på frågan om framtiden, utan hoppas att företaget kommer få stöd och att efterfrågan kommer att öka. Även liaison officer G. Raju ser efterfrågan och marknadsföringen av Fairtrade-märkt bomull som den stora utmaningen inför framtiden.

PROJEKTET I BACKSPEGELN

När vi planerade besöket i Tamil Nadu hade vi tänkt oss ett längre besök, det vill säga ett par dagar, hos en Fairtrade-ansluten bonde, samt ett kortare besök på en konventionell odling. Väl på plats hade vår värd, företaget Agrocel's representant K. Sainathan, lagt upp ett program där vi fick möjlighet att besöka ett flertal bönder. Vi accepterade detta, vilket gjorde att vi fick göra en annan typ av undersökning. I efterhand kan vi känna att vi tappade djupperspektivet som ett längre besök hos en bonde kunnat ge, men att vi istället fick en god överblick av ett flertal bönders verklighet. Gruppens önskemål att få bo hos en bonde genomfördes alltså inte, men efter att vi besökt bönderna tror vi att detta skulle vara möjligt att genomföra i framtiden.

KONTAKTER

Agrocel Pure & Fair Cotton Growers Association

Ordförande: L. Anandan, bonde
Kassör: S. Mani, bonde samt anställd av Agrocel som Project officer,
maniagrocel@gmail.com, maniagro@rediffmail.com,
tel: 09443712205
Sekreterare: J. Parthiban, tel: 9965959515
Administratör: V. Gowrisankar, bonde samt anställd av Agrocel som Field officer.
vmgsankar@gmail.com, tel: 9944442195

Agrocel Industries ltd

Hemsida: www.agrocel-cotton.com samt www.agrocel.co.in
agrocel2003@yahoo.com
Tel huvudkontor: 02834-295498/02834-295403
Projektansvarig: K. Sainathan, 0091-80-285 63 433, mob: 0091-0944820058
e-mail: sainathan.k@agrocel.net

FLO, liaison officer

G. Raju, g.raju@fairtrade.net

MER INFORMATION SAMT BILDER

Ida Ahlberg	070-563 86 25	ida.ahlberg@gmail.com
Isabell Hedling	0704-71 37 38	tackskolanforminmail@spray.se
Anders Hjort	0722-22 17 89	hjortanders@hotmail.com
Ida Svedlund	073-183 80 17	idasvedlund@live.se

Från frö till bomull färdig att plockas.

Foto: Ida Svedlund